

Nr 34*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om tryggande av pensionsutfästelse m. m.*

I en den 31 mars 1967 dagtecknad proposition, nr 83, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda utdrag av dels statsrådsprotokollet över justitieärenden och dels lagrådets protokoll föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till lag om tryggande av pensionsutfästelse m. m. och till elva olika lagar om i samband därmed stående ändringar i vissa nu gällande lagar.

Propositionen har i sin huvuddel hänvisats till lagutskott och behandlats av första lagutskottet i dess utlåtande nr 38. Till bankoutskottet har den hänvisats såvitt den avser ändringar i lagarna om bankrörelse, om sparbanker och om jordbrukskasserörelsen.

De i propositionen framlagda lagförslag som det sålunda ankommit på bankoutskottet att pröva är följande:

lag angående ändring i lagen den 31 mars 1955 (nr 183) om bankrörelse,
lag angående ändring i lagen den 3 juni 1955 (nr 416) om sparbanker,
samt

lag angående ändring i lagen den 25 maj 1956 (nr 216) om jordbrukskasserörelsen.

I propositionen föreslås en omläggning av de former under vilka en arbetsgivare kan trygga sina pensionsutfästelser. I stället för att avsätta medel till en pensionsstiftelse genom att till stiftelsen överlämna en revers på beloppet (reversstiftelse) skall arbetsgivaren kunna redovisa motsvarande avsättning enbart i bokföringen som en särskild skuldpost. Befintliga reversstiftelser avskaffas i samband härmed. Möjlighet att på angivet sätt bokföra pensionsskuld skall tillkomma alla arbetsgivare i fråga om sådana pensioner som ingår i allmän pensionsplan. Vissa arbetsgivare skall kunna redovisa skuld på samma sätt även för andra pensionsutfästelser. Hit hör arbetsgivare som är aktiebolag (sålunda bl. a. bankaktiebolag), ekonomisk förening (sålunda bl. a. jordbrukskassa) och sparbank. Sådana pensionsstiftelser som har andra medel än fordringar mot arbetsgivaren, s. k. realstiftelser, skall finnas kvar. Annan välfärd än pension kan arbetsgivare enligt förslaget bereda sina arbetstagare genom särskild s. k. personalstiftelse. Den nya lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 mars 1968.

De i propositionen framlagda och i detta utlåtande behandlade *författningsförslagen* är av följande lydelse.

Förslag

till

Lag

angående ändring i lagen den 31 mars 1955 (nr 183) om bankrörelse

Härigenom förordnas, *dels* att 92 § 2 mom. och 103 § lagen den 31 mars 1955 om bankrörelse skall upphöra att gälla, *dels* att 8 § 2 mom., 47 § 1 mom., 48 §, 92 § 3 mom. samt 128, 131, 137, 141, 183, 186 och 191 §§ samma lag skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

8 §.

2 mom. Ej må — — — — — av 18 §.

Ej heller må i bolagsordningen intagas bestämmelse, som inskränker bolagsstämmas rätt att besluta om bildande av stiftelse enligt lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser eller om överföring av vinstmedel till sådan stiftelse.

47 §.

1 mom. Beslut om — — — — — rättens tillstånd.

Rättens tillstånd — — — — — ansökningen bifallas.

Har stiftelse, som bildats enligt lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser, hos bolaget fordran, som avses i 2 § nämnda lag, skall fordringen ej utgöra hinder mot bifall till ansökningen, där inför rätten visas att å fordringen avbetalats så stor del som svarar mot nedsättningen av aktiekapitalet.

Om ansökan, — — — — — till registreringsmyndigheten.

Rättens beslut, — — — — — av lagakraftbevis.

Aktiekapitalet skall — — — — — blivit registrerat.

48 §.

Innefattar beslut — — — — — svarande belopp.

Ansökan om — — — — — äga rum.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Har stiftelse, som bildats enligt lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser, hos bolaget fordran, som avses i 2 § nämnda lag, utgör fordringen ej hinder mot bifall till ansöknings om tillstånd till vinstutdelning till aktieägarna, men skall, där vinstutdelning äger rum innan aktiekapitalet enligt verkställd registrering ökats med ett mot nedsättningen svarande belopp, skyldighet åvila bolaget att erlægga betalning för så stor del av stiftelsens fordran vid tiden för nedsättningsbeslutet som vinstutdelningen motsvarar av aktiekapitalet efter nedsättningen. Sådan skyldighet upphör när å fordringen avbetalats så stor del som svarar mot nedsättningen av aktiekapitalet.

Rättens beslut, — — — — — av lagakraftbevis.

92 §.

3 mom. Inom linjen — — — — — bokförda värde.

Inom linjen skall ock angivas sammanlagda beloppet för år av pensioner, utgående på grund av förpliktelser, vilka ej upptagits såsom skuld i balansräkningen eller motsvaras av där upptagen skuld till pensionsstiftelse. Pensionsförpliktelser, som i närmast föregående balansräkning upptagits såsom skuld, må ej redovisas inom linjen.

Inom linjen skola ock angivas de pensionsåtaganden, som ej upptagits bland skulderna.

128 §.

Å den — — — — — hans ställe.

Vad som är stadgat i 96 § andra stycket, 97 §, 98 §, 99 § första och tredje styckena, 100 §, 103 § första stycket och 107 § 2 mom. om revisor och suppleant för revisor samt om revisors rättigheter och skyldigheter skall i tillämpliga delar gälla beträffande likvidationsrevisor och suppleant, där ej annat följer av vad nedan föreskrives.

Vad som är stadgat i 96 § andra stycket, 97 §, 98 §, 99 § första och tredje styckena, 100 § och 107 § 2 mom. om revisor och suppleant för revisor samt om revisors rättigheter och skyldigheter skall i tillämpliga delar gälla beträffande likvidationsrevisor och suppleant, där ej annat följer av vad nedan föreskrives.

Angående likvidationsrevisor — — — — — i 158 §.

131 §.

Det åligger — — — — — och balansräkning.

I inventarium och balansräkning I inventarium och balansräkning

(Nuvarande lydelse)

för bankaktiebolag i likvidation skola upptagas bolagets tillgångar och skulder, tillgångarna till verkliga värdet. Aktiekapitalet skall i balansräkningen upptagas inom linjen. *Finnes skuld till stiftelse, som bildats enligt lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser, skall skulden i balansräkningen redovisas i särskild post.* I övrigt skall beträffande inventarium och balansräkning för bankaktiebolag i likvidation gälla vad i 7 och 8 §§ bokföringslagen är stadgat.

Likvidatorerna skola — — — — — till likvidationsrevisorerna.

137 §.

Inom en månad efter det redovisningshandlingarna överlämnats till likvidationsrevisorerna skola dessa till likvidatorerna avlämna berättelse över granskningen av deras förvaltning och bolagets räkenskaper för räkenskapsåret ävensom återställa handlingarna. Revisionsberättelsen, som skall vara underskriven av likvidationsrevisorerna, skall innehålla uttalande, huruvida enligt deras mening likvidationen onödigt fördröjes eller icke. Om revisionsberättelsens innehåll i övrigt och om redovisningshandlingarnas förseende med påskrift skall i tillämpliga delar gälla vad som är stadgat i 101 och 102 §§. *Hör till bolaget stiftelse som i 103 § sägs, skall vad som är stadgat i andra stycket av samma paragraf äga motsvarande tillämpning.*

141 §.

Sedan likvidatorerna — — — — — för utskiftning.

Vid berättelsen skola fogas redovisningshandlingar för hela likvidationstiden. Berättelsen och redovisningshandlingarna skola i huvudskrift eller avskrift avlämnas till likvidationsrevisorerna, vilka hava att inom en månad därefter avgiva en av dem underskriven revisionsberättelse över förvaltningen under likvi-

(Föreslagen lydelse)

för bankaktiebolag i likvidation skola upptagas bolagets tillgångar och skulder, tillgångarna till verkliga värdet. Aktiekapitalet skall i balansräkningen upptagas inom linjen. I övrigt skall beträffande inventarium och balansräkning för bankaktiebolag i likvidation gälla vad i 7 och 8 §§ bokföringslagen är stadgat.

Inom en månad efter det redovisningshandlingarna överlämnats till likvidationsrevisorerna skola dessa till likvidatorerna avlämna berättelse över granskningen av deras förvaltning och bolagets räkenskaper för räkenskapsåret ävensom återställa handlingarna. Revisionsberättelsen, som skall vara underskriven av likvidationsrevisorerna, skall innehålla uttalande, huruvida enligt deras mening likvidationen onödigt fördröjes eller icke. Om revisionsberättelsens innehåll i övrigt och om redovisningshandlingarnas förseende med påskrift skall i tillämpliga delar gälla vad som är stadgat i 101 och 102 §§.

Vid berättelsen skola fogas redovisningshandlingar för hela likvidationstiden. Berättelsen och redovisningshandlingarna skola i huvudskrift eller avskrift avlämnas till likvidationsrevisorerna, vilka hava att inom en månad därefter avgiva en av dem underskriven revisionsberättelse över förvaltningen under likvi-

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

dationen och återställa handlingarna. Om revisionsberättelsens innehåll och om redovisningshandlingarnas förseende med påskrift skall i tillämpliga delar gälla vad som är stadgat i 101 och 102 §§. *Hör till bankaktiebolaget stiftelse som i 103 § sägs, skall vad som är stadgat i andra stycket av samma paragraf äga motsvarande tillämpning.*

Efter det — — — — — nämnda handlingar.
Angående insändande — — — — — i 152 §.

183 §.

Med dagsböter — — — — — till aktieägare;

4. styrelseledamot, där han vid upprättande av balansräkning, vinst- och förlusträkning eller förvaltningsberättelse, som avses i 89, 120 eller 129 § uppsåtligen förfar i strid med bestämmelserna i 91 §, 92 § 2 och 3 mom., 93 § eller 94 §;

5. likvidator som — — — — —

7. revisor eller likvidationsrevisor, där han uppsåtligen eller av grov vårdslöshet meddelar oriktig eller vilseledande uppgift i yttrande, vilket enligt 103 § andra stycket första punkten, 137 § eller 141 § överlämnas till styrelse eller god man för stiftelse, som avses i lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser.

186 §.

Med dagsböter — — — — — andra stycket;

3. ledamot i styrelse eller god man för stiftelse, som avses i 103 §, där han underlåter att iakttaga vad som åligger honom enligt första stycket i nämnda paragraf;

4. den som bryter mot vad som stadgas i 69 §.

dationen och återställa handlingarna. Om revisionsberättelsens innehåll och om redovisningshandlingarnas förseende med påskrift skall i tillämpliga delar gälla vad som är stadgat i 101 och 102 §§.

4. styrelseledamot, där han vid upprättande av balansräkning, vinst- och förlusträkning eller förvaltningsberättelse, som avses i 89, 120 eller 129 § uppsåtligen förfar i strid med bestämmelserna i 91 §, 92 § 3 mom., 93 § eller 94 §;
därtill föreligger.

3. den som bryter mot vad som stadgas i 69 §.

191 §.

Finnes särskild stiftelse till tryggnad av pensioner åt pensionstagare eller anställda hos bankaktiebolag samt efterlevande till pensionsstagare och anställda eller ock för anställdas eller deras efterlevandes

Hör till bankaktiebolag pensionsstiftelse eller personalstiftelse och härrör stiftelsens förmögenhet huvudsakligen från överföring av medel från bolaget, har tillsynsmyndigheten att tillse att stiftelsens till-

(Nuvarande lydelse)

välfärd annorledes än genom beredande av pension, och härrör stiftelsens förmögenhet huvudsakligen från överföring av medel från bolaget, har tillsynsmyndigheten, om stiftelsen icke är underkastad bestämmelserna i lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser, att tillse att stiftelsens tillgångar äro placerade på sätt som med beaktande av stiftelsens ändamål och med hänsyn jämväl till vad i denna lag är föreskrivet beträffande placering av bankbolags medel bereder skälig säkerhet. Har så ej skett, må tillsynsmyndigheten förelägga stiftelsen att vidtaga rättelse.

Det åligger — — — — — myndigheten åskas.

(Föreslagen lydelse)

gångar äro placerade på sätt som med beaktande av stiftelsens ändamål och med hänsyn jämväl till vad i denna lag är föreskrivet beträffande placering av bankbolags medel bereder skälig säkerhet. Har så ej skett, må tillsynsmyndigheten förelägga stiftelsen att vidtaga rättelse.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1968. Äldre lag äger tillämpning på bankaktiebolag som är i likvidation vid lagens ikraftträdande.

Förslag

till

Lag**angående ändring i lagen den 3 juni 1955 (nr 416) om sparbanker**

Härigenom förordnas, att 48 §, 78 § 3 mom. och 97 § lagen den 3 juni 1955 om sparbanker¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

48 §.

Jämte vad — — — — — såsom tillgång.

11. Inom linjen skall anmärkas sammanlagda beloppet av sparbankens ansvarsförbindelser, i den mån de icke upptagits bland skulderna. Tillika skall inom linjen upptagas av sparbanken ställda panters sammanlagda bokförda värde. Inom linjen skall ock angivas sammanlagda beloppet för år av pensioner utgående på grund av förpliktelser, vilka ej upptagits såsom skuld i balansräkningen. Pensionsförpliktelser, som i närmast föregående balansräkning

11. Inom linjen skall anmärkas sammanlagda beloppet av sparbankens ansvarsförbindelser, i den mån de icke upptagits bland skulderna. Tillika skall inom linjen upptagas av sparbanken ställda panters sammanlagda bokförda värde. Inom linjen skola ock anmärkas de pensionsåtgången, som ej upptagits bland skulderna. Ytterligare skall inom linjen uppföras ränta å garantifond eller grundfond, som till följd av reglerna i 19 § icke kunnat utbetalas.

¹ Senaste lydelse se 1962: 234.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

upptagits såsom skuld, må ej redovisas inom linjen. Ytterligare skall inom linjen uppföras ränta å garantifond eller grundfond, som till följd av reglerna i 19 § icke kunnat utbetalas.

Vad i — — — — — eller bilaga.

78 §.

3 mom. Senast fyra — — — — — till verkställighet.

Tillsynsmyndighetens tillståndsprövning — — — allmän synpunkt.

När lagakraftvunnet — — — övertagande sparbanken.

Hör till den överlåtande sparbanken pensionsstiftelse eller personalstiftelse, gälla om stiftelsens överförande till den övertagande sparbanken bestämmelserna i lagen den 1967 (nr) om tryggnad av pensionsutfästelse m. m.

97 §.

Sparbank må icke överföra medel till annan pensionsstiftelse än sådan, som bildats uteslutande för pensionering av personal, som är eller varit anställd i sparbankens tjänst, eller efterlevande till sådan personal. Överföringen må icke ske med mindre dels överföring erfordras för att uppbringa stiftelsens förmögenhet till belopp, som motsvarar kapitalvärdet vid överföringstillfället av intjänade pensioner jämte dyrtidstillägg eller andra därmed jämförliga tillägg, vilka enligt gjorda utfästelser eller inom sparbanken tillämpad sedvänja högst skola utgå, dels ock överskott vid upplösning av stiftelsen skall i enlighet med stiftelsens stadgar användas främst till betalning av pensionspremier för anställda hos sparbanken och i övrigt för allmännyttigt eller välgörande ändamål, som icke på grund av gällande författning skall tillgodoses genom skattebidrag.

Beträffande stiftelse, — — — — — andra stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1968.

Förslag
till
Lag
angående ändring i lagen den 25 maj 1956 (nr 216)
om jordbrukskasserörelsen

Härigenom förordnas, att 45 och 84 §§ samt 87 § 2 mom. lagen den 25 maj 1956 om jordbrukskasserörelsen¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

45 §.

I balansräkningen — — — — — allmänna bokföringsgrunder.

Fordran på — — — — — särskild skuldpost.

Ej må medelsredovisning ske under benämningen pensionsfond eller understödsfond eller under annan benämning, som utmärker att fonden bildats för tryggnad av pension eller eljest för anställdas eller deras anhörigas välfärd.

Inom linjen — — — — — bokförda värde.

Inom linjen skall ock angivas sammanlagda beloppet för år av pensioner, utgående på grund av förpliktelser, vilka ej upptagits såsom skuld i balansräkningen. Pensionsförpliktelse, som i närmast föregående balansräkning upptagits såsom skuld, må ej redovisas inom linjen.

Inom linjen skola ock angivas de pensionsåtaganden, som ej upptagits bland skulderna.

84 §.

Med dagsböter eller fängelse straffes

1. styrelseledamot, vilken vid upprättande av förvaltningsberättelse, balansräkning eller vinst- och förlusträkning som avses i 38 § lagen om ekonomiska föreningar eller i 81 § samma lag, jämförd med 56 § denna lag, eller i 74 § andra stycket denna lag uppsåtligen förfar i strid med bestämmelserna i 43 §, 44 §, 45 § andra, tredje, fjärde och femte styckena, 46 § eller 47 § denna lag;

1. styrelseledamot, vilken vid upprättande av förvaltningsberättelse, balansräkning eller vinst- och förlusträkning som avses i 38 § lagen om ekonomiska föreningar eller i 81 § samma lag, jämförd med 56 § denna lag, eller i 74 § andra stycket denna lag uppsåtligen förfar i strid med bestämmelserna i 43 §, 44 §, 45 § andra, tredje och fjärde styckena, 46 § eller 47 § denna lag;

2. likvidator, vilken — — — — — därtill föreligger.

Har gärning — — — — — straffet dagsböter.

¹ Senaste lydelse av 87 § 2 mom. se 1962: 88.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

87 §.

2 mom. Senast fyra — — — — — registrering skett.
 Tillsynsmyndighetens tillståndsprövning — — — till länsstyrelsen.
 Tillsynsmyndigheten skall — — — — — sist angivits.
 Beslut, varigenom — — — — — av lagakraftbevis.
 När beslut — — — — — fusionen genomförd.

Hör till den överlåtande kreditkassan pensionsstiftelse eller personalstiftelse, gäller om stiftelsens överförande till den övertagande kreditkassan vad i lagen den

1967 (nr) om tryggande av pensionsutfästelse m. m. är stadgat.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1968.

Beträffande motiveringen i allmänhet för vad som föreslås i propositionen hänvisas dels till propositionen, dels till första lagutskottets utlåtande nr 38. I propositionen återfinnes på s. 203 de delar av motiveringen som särskilt avser de i förevarande utlåtande behandlade lagförslagen, på s. 284 lagrådets yttranden över dessa lagförslag och på s. 288 föredragande departementschefens ställningstagande till vad lagrådet anfört beträffande vissa ändringar i lagen om bankrörelse och lagen om sparbanker.

Utskottet

Den i propositionen nr 83 föreslagna nya lagstiftningen om tryggande av pensionsutfästelse föranleder ändringar bl. a. i den associationsrättsliga lagstiftningen, vilka ändringar också föreslås i propositionen. Bankoutskottet behandlar i detta utlåtande de framlagda förslagen till ändringar i lagarna om bankrörelse, om sparbanker och om jordbrukskasserörelsen.

Förslaget till ändring i banklagen ansluter sig nära till motsvarande förslag beträffande aktiebolagslagen och avser sålunda bl. a. slopande av vissa bestämmelser rörande sådana stiftelser som avses i 1937 års lag om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser. Förslagen till ändringar i de båda andra här aktuella lagarna är av mindre omfattning.

I ett avseende har skilda meningar gjorts sig gällande beträffande graden av anpassning till den nya ordningen. I 191 § lagen om bankrörelse finns bestämmelser enligt vilka bankinspektionen har tillsyn över placeringen av tillgångar hos sådana pensions- och personalstiftelser hos bankerna som inte är underkastade 1937 års lag. Enligt 97 § andra stycket lagen om spar-

banker har bankinspektionen tillsyn över sparbankers pensionsstiftelser. I de inom justitiedepartementet upprättade lagförslag som remitterats till lagrådet har föreslagits att denna särskilda tillsyn skall bibehållas oaktat att i övrigt en enhetlig reglering av tillsynen över alla pensionsstiftelser kommer till stånd. Lagrådet har däremot i enlighet med pensionsstiftelseutredningens intentioner föreslagit att nyssnämnda båda lagrum skall upphävas. I propositionen avvisas lagrådets förslag i denna del.

Kungl. Maj:ts slutliga ställningstagande överensstämmer med den uppfattning som bankinspektionen givit uttryck åt i sitt remissutlåtande över pensionsstiftelseutredningens förslag. Enligt bankinspektionen fyller reglerna om dess tillsyn i ifrågavarande fall alltså en viktig funktion. Utskottet finner det för sin del motiverat att dessa regler bibehållas.

Då utskottet icke heller i övrigt har något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag i förevarande delar hemställer utskottet,

att riksdagen, under förutsättning att förslag till lag om tryggnad av pensionsutfästelse m. m. antages, måtte antaga de genom propositionen nr 83 framlagda författningsförslag som nu är i fråga.

Stockholm den 9 maj 1967

På bankoutskottets vägnar:

C. G. REGNÉLL

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Stähle (s), Åke Larsson (s), Palm (s), Åkerlund (h), Lundin (s), Nils Theodor Larsson (cp)*, Enarsson (h) och Stefanson (fp)*;

från a n d r a kammaren: herrar Regnéll (h), Hagnell (s), Berglund (fp), Franzén i Motala (s), Börjesson i Glömminge (cp), Bengtsson i Landskrona (s), Haglund (s) och Hyltander (fp).

* Ej närvarande vid justeringen.